

Julkaistavaksi hyväksytty käsikirjoitus.
Käsikirjoitusta ei ole oikoluettu eikä se ole käynyt tarkastettavana kirjoittajalla/kirjoittajilla. Lopullisessa muodossaan artikkeli julkaistaan painetussa Eläinlääkärilehdessä.

Vertaisarvioinnissa hyväksytty 8.10.2025
Saapunut Eläinlääkärilehden toimitukseen 13.4.2025

Taru Järvimaa ja Janne Lundén

**Hevosten omistajat tuntevat hevosten hyvinvoinnille asetut säännökset hyvin
kyselytutkimuksen perusteella**

**Hästagare är väl medvetna om reglerna för hästvälfärd, enligt en undersökning
Horse owners are aware of the regulations on horse welfare, according to a
survey**

YHTEENVETO

Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) tuli voimaan 1.1.2024, ja uusi asetus hevosten hyvinvoinnista oli lausunnolla keväällä 2024. Halusimme selvittää hevosen omistajilta, millaisissa olosuhteissa he pitävät hevosiaan, miten he huolehtivat niiden perustarpeista, lajityypillisistä ja sosiaalisista tarpeista, sekä kuinka säädösten vaatimukset toteutuvat näiltä osin. Vastaavaa kyselyä ei ole aiemmin tehty Suomessa. Suomen Hippos ry välitti Webropol -kyselymme, johon saimme 1 781 vastausta. Kyselyyn vastattiin anonyymisti. Yleisin pitopaikka oli talli (71 %), ja pitopaikassa hevosten lukumäärä vaihteli yhdestä (3 %) kymmeneen yksilöihin. Tarhoista 65 % oli kooltaan yli 400 neliötä, ja pohjan vähintään osittainen ympärivuotinen pitävyys toteutui 92 % vastauksista. Karkearehua jaettiin yleisimmin kuuden tunnin välein (38 %) tai sitä oli saatavilla täysin vapaasti (36 %), ja hevosilla oli juomavettä jatkuvasti saatavilla (99 %) pääasiallisessa pitopaikassaan. Hevosten puhtaus ja hyvinvointi tarkastettiin vähintään päivittäin (96 %), ja oman hevosen kivun tai poikkeavan voinnin ilmoitti tunnistavansa 98 % vastaajista. Näköyhteys (99 %) ja kosketusyhteys (95 %) toteutuivat hyvin ja niitä pidettiin erittäin tärkeinä vaatimuksina. Kaikki hevoset pääsivät päivittäin tarhaan ja 77 % vähintään kahdeksi kuukaudeksi laitumelle. Vastaajista 81 % kertoi perehtyneensä lakiin eläinten hyvinvoinnista ja 70 % tulevaan asetukseen hevosten hyvinvoinnista. Kyselyn tulokset osoittavat, että hevosen omistajat olivat valtaosin tietoisia vaatimuksista ja ottaneet ne toiminnassaan huomioon.

SUMMARY

The Animal Welfare Law (693/2023) entered into force on January 1, 2024, and the Horse Welfare Regulation was scheduled for a public hearing in spring 2024. We surveyed horse owners in Finland about the conditions in which they keep their horses, how they take care of their basic needs and ensure species-specific and social needs, and how well they implement the requirements of the legislation concerning these matters. Such a survey has not been conducted in Finland before. We sent a Webropol survey through the Finnish Hippos Association and received 1,781 responses. The survey was answered anonymously. The most common housing type was stable (71%), and the number of horses kept in each housing type varied from

one (3 %) to dozens. Most of the paddocks (65%) were over 400 square meters, with solid ground at least partly throughout the year, as stated by 92 % of the respondents. Roughage was mostly distributed every six hours (38 %) or completely ad libitum (36%). Almost all (99%) horses had continuous access to drinking water in their main housing area. The cleanliness and well-being of the horses were checked at least daily (96%), and 98% said that they could recognize pain or an abnormal condition in their own horse. Visual contact (99%) and contact through touch (95%) were both achieved well and were considered very important requirements by the respondents. All respondents' horses had daily access to the paddock, and 77% were on pasture for at least two months. The respondents said they were familiar with the animal welfare law (81%) and with the upcoming regulation on horse welfare (70%). This survey indicates that the responding horse owners were mostly aware of the requirements and had taken them into account in practice.

YDINKOHDAT

- Selvitimme Suomessa pidettävien hevosten olosuhteita sekä perustarpeista, lajityypillisistä ja sosiaalisista tarpeista huolehtimista lainsäädännön vaatimusten osalta.
- Vastaajat olivat valtaosin tietoisia lain vaatimuksista ja toteuttivat niitä vastausten perusteella hyvin.
- Suurimmalle osalle vastaajista uusi asetus hevosten hyvinvoinnista ei tule tuottamaan haasteita, sillä tavoitteet toteutuvat nykyisellä pitotavalla.

JOHDANTO

Hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen on hevosten omistajien vastuulla, ja yhteiskunnalla on vastuu hyvinvointia koskevien säädösten laatimisesta sekä niiden noudattamisen valvonnasta. Hevosten perustarpeista on paljon tutkimustietoa,^{1,2,3} ja ajantasaista tutkimustietoa on pyritty hyödyntämään myös uudessa asetuksessa hevosten hyvinvoinnista, joka oli lausunnolla vuonna 2024. Hevosten pitoon liittyy hyvinvointihaasteita, jotka aiheuttavat aika ajoin keskustelua hevosalan järjestöissä⁴ ja julkisuudessa.^{5,6,7,8} Hevosten hyvinvoinnin säädösten kehittyessä tulee ymmärtää, minäkalaisia haasteita niiden toteuttamisessa voi esiintyä.

Suomessa hevosten hyvinvointia valvovat eläinsuojeluviranomaiset. Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää eläinten hyvinvoinnin valvontaa, jonka käytännön järjestämistä aluehallintovirastot valvovat kunnissa, joissa kunnan eläinlääkärit, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavat viranhaltijat sekä poliisi valvovat säädösten

noudattamista kukin omilla toimivalta-alueillaan.⁹ Säännöllisiä tarkastuksia tehdään riskinarvion perusteella talleille, joissa on ammattimaista tai laajamittaista

hevostenpitoa.¹⁰ Lisäksi vuosittain tehdään vaihteleva määrä tarkastuksia epäilyjen perusteella. Suomessa arvioidaan olevan noin 69 000 hevosta ja 16 000 tallia.¹¹ Vuonna 2022 tehtiin 700 tarkastusta.¹² Suomessa ei ole kuitenkaan tarkkaa tietoa siitä, kuinka hyvin hevosenpidossa noudatetaan lainsäädännön vaatimuksia, koska tarkastuksissa havaituista epäkohdista ei ole saatavilla eriteltyä tilastoa. Vuoteen 2024 asti hevoset on tilastoitu tuotantoeläinten joukossa, mikä vaikeuttaa käsityksen saamista epäkohtien määrästä ja laadusta.

Hevosten omistajien käsitykset hevosten hyvinvoinnista ja pitopaikkojen vaatimuksista ovat keskeisiä hevosen hyvinvoinnin turvaamisessa. Ulkomailla tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, että omistajat kokevat tunnistavansa hevostensa onnellisuuden, tunnetilat ja hyvinvointitarpeet.^{13,14,15} Lainsäädännön vaatimusten täyttymisestä hevosenpidossa tarvitaan ajankohtaista tietoa myös Suomessa. Tutkimuksemme tavoitteena oli kartoittaa hevosten omistajien käsityksiä hevosten hyvinvoinnista ja pitoolosuhteista sekä hyvinvointisäädösten täyttymisestä. Tavoitteena oli myös tutkia, miten uuden asetuksen vaatimukset hevosten hyvinvoinnista täytyivät sen valmisteluvaiheessa, ja minkälaisia haasteita asetuksen vaatimusten noudattamisessa saattaisi esiintyä. Tuloksia voi hyödyntää hevosten hyvinvointia koskevassa tiedottamisessa ja hyvinvointisäädösten valvonnassa.

AINEISTO JA MENETELMÄT

Laadimme Webropol-kyselyn, jonka Suomen Hippos välitti 5 855 hevosen omistajalle verkkokirjeessään, minkä jälkeen myös Maaseudun Tulevaisuus -lehti julkaisi kyselyn linkin verkkolehdestään. Kysely oli avoinna 15.5.-9.6.2024 ja siihen vastattiin anonyymisti. Kysely koostui kaikkiaan 26 kysymyksestä, jotka jakautuivat kuuteen osioon: 1) vastaajan, hänen hevostensa ja pitopaikan taustatietoihin (N=6), 2) pitopaikan olosuhteisiin (N=4), 3) hevosen sosiaalisten tarpeiden tyydyttymiseen (N=6), 4) tarjottuun karkearehuun ja veteen (N=3), 5) hevosen saamaan liikuntaan (N=2) sekä 6) omistajan käsitykseen hevosen kohtelusta, käsittelystä, kivun tunnistamisesta ja lainsäädännön tuntemuksesta (N=5). Osiot sisälsivät monivalintakysymyksiä (N=17), kuten ”Hevosellani on vettä tarjolla ulkona” vastausvaihtoehtoina: jatkuvasti, neljän tunnin välein tai harvemmin; Kyllä/Ei -kysymyksiä (N=5), kuten ”Hevosellani on kosketusyhteys lajitoveriin”; modifioituja Likertin asteikon mukaisia kysymyksiä, joissa ääripää oli ilmoitettu (täysin erimielistä =1 ja täysin samaa mieltä =10) (N=2); ja avoimen vastauskentän sisältäviä kysymyksiä (N=2), kuten ”Mitä ajattelet hevosen pitämisestä pitopaikassa yksin ilman lajitoveria?” ja ”Kuinka toteutat hevosen sosiaalisen kanssakäymisen?”. Lisäksi oli mahdollista tarkentaa suljettujen kysymysten vastauksia avoimissa tekstikentissä. Laadimme kyselylomakkeen kysymykset perustuen yleisesti tunnistettuihin hevosen perustarpeisiin, kuten ravintoon, juomaveteen, liikkumiseen ja lajitoverien seuraan sekä ajantasaiseen ja valmisteluvaiheessa oleviin lainsäädännön vaatimuksiin. Numeeriset tulokset analysoimme kuvailevilla tilastollisilla menetelmillä, kuten frekvensseillä ja osuuksilla. Vastaajille ilmoitettiin, mitä tarkoitusta varten kysely oli laadittu, miten vastaukset raportoidaan, ja että vastaaminen on vapaaehtoista. Arvioimme, että kyselyssä esitetyt kysymykset ja niihin vastaaminen

eivät aiheuta tutkimuseettisen neuvottelukunnan tarkoittamaa haittaa,¹⁶ eikä siten ollut tarvetta pyytää tutkimuksen eettistä ennakkoarviointia.

TULOKSET

Vastaajien karakterisointi

Saimme yhteensä 1 781 vastausta. Emme voineet laskea vastausprosenttia, koska kyselyn linkkiä jaettiin Hippoksen jäsenten lisäksi Maaseudun Tulevaisuus -lehden lukijoille lehden artikkelissa, ja kyselylinkkiä on voitu myös jakaa eteenpäin muille hevosnomistajille. Vastaajista oli naisia 1 688 (95 %) ja miehiä 65 (4 %). Suurin osa oli iältään 30–59-vuotiaita ja omisti yhden tai kaksi hevosta. Kyselyyn vastattiin kaikkien aluehallintovirastojen alueilta, ja suhteellinen jakauma vastasi tilastokeskuksen työikäisten asukkaiden jakaumaa vastaavilla alueilla (taulukko 1).¹⁷

Hevosten pito-olosuhteet ja perustarpeista huolehtiminen

Kyselyn tulosten mukaan kaikilla hevosilla on pitopaikassaan talli tai pihatto. Avoimissa vastauksissa säältä suojaamisen kerrottiin toteutuvan hyvin pysyvissä pitopaikoissa, mutta osassa vastauksista ilmeni, että tarhoissa ja laitumilla ei ole rakennettua säänsuojaa. Hevosten määrä vaihteli pitopaikoissa yhden ja 80 hevosen välillä. Vain 3 % hevosista pidettiin yksin. Valtaosa tarhoista oli yli 400 neliötä ja ne olivat useamman hevosen yhtäaikaisessa käytössä. Vaikka tarhojen pohjat olivat usein luonnontilaisia, vaatimus osittaisesta kuivuudesta ja pitävyydestä toteutui vastaajien mukaan hyvin myös pahimpina sadeaikoina, keväisin ja syksyisin (taulukko 2).

Karkearehua jaettiin hevosille pääosin vapaasti tai tihein väliajoin, mutta joissakin pitopaikoissa ei pystytty yöaikaan takaamaan, ettei yksittäisillä hevosilla (18 %) ylittyisi uuteen asetukseen suunniteltu enintään kuuden tunnin karkearehuton jakso (taulukko 2). Avoimista vastauksista ilmeni, että asetusluonnokseen kirjattu kuuden tunnin paastoraja eli aika, jolloin hevonen on kokonaan ilman karkearehua, aiheutti sekaannusta. Osa vastaajista oli tulkinnut asetuksen vaatimuksen kuuden tunnin paastorajasta ruokintaväliksi eli rehujen jakokertojen väliin jääväksi ajaksi. Ruokinnan toteuttaminen vähintään kuuden tunnin välein mainittiin haasteeksi, koska hevosilla on erilainen syöntinopeus ja energian tarve, yksilöllinen rehun hyötykäyttösuhde sekä lisäksi kilpahevosilla on tarkasti suunniteltu ruokavalio. Karkearehua automaateja ei koettu laumassa elävillä hyväksi ratkaisuksi, etenkin yöaikaan, koska silloin on mahdoton arvioida kunkin hevosen syömää rehumäärää. Lisäksi automaattit koettiin merkittäväksi kustannuseräksi. Syömistä hidastavista apuvälineistä, kuten heinäsäkeistä ja -palloista, kokivat monet omistajat saaneensa helpotusta ruokinnan säännöstelyyn. Vaikka vastaajien hevosilla (99 %) oli jatkuvasti juomavettä saatavilla pysyvässä pitopaikassa, niin 4 % vastaajista ilmoitti, että vettä tarjotaan harvemmin kuin neljän tunnin välein pakkaskaudella tarhassa (taulukko 2).

Hevosten käsittely ja terveydestä huolehtiminen

Vastaajista 96 % tarkasti hevostensa puhtauden ja hyvinvoinnin vähintään kerran päivässä (taulukko 2). Avoimissa vastauksissa kerrottiin, että hevosen käsittelyn

Julkaistavaksi hyväksytty käsikirjoitus.
Käsikirjoitusta ei ole oikoluettu eikä se ole käynyt tarkastettavana kirjoittajalla/kirjoittajilla. Lopullisessa muodossaan artikkeli julkaistaan painetussa Eläinlääkärilehdessä.

Vertaisarvioinnissa hyväksytty 8.10.2025
Saapunut Eläinlääkärilehden toimitukseen 13.4.2025

tulee olla rauhallista, ja tavanomaisissa tilanteissa tulee pyrkiä käyttämään hyödyksi hevosen lajityypillistä käyttäytymistä. Poikkeuksena mainittiin äkilliset tilanteet, joissa ympäristölle, hevoselle tai ihmisille voi aiheutua vakavaa vaaraa. Valtaosa vastaajista (98 %) kertoi tunnistavansa hevosen kivun tai poikkeavan olotilan, jos hevonen on heille tuttu, mutta olevansa epävarmoja vieraan hevosen voinnista. Tämä kiteytyi hyvin lauseeseen ”kun tiedät, millainen hevonen on terveenä, tiedät myös, milloin se on sairas”. Vastaajat ilmoittivat tunnistavansa kivun hevosen olemuksen ja käytöksen muuttumisesta, kasvojen ilmeistä, haluttomuudesta, yleisestä vireystasosta, seisomiasennosta, sisäänpäin kääntyneisyydestä, syömättömyydestä ja juomattomuudesta, aggressiivisuudesta tai passiivisuudesta sekä laumadynamiikan muuttumisesta. Tärkeinä seikkoina mainittiin, että eri hevoset voivat samasta vaivasta käyttäytyä hyvin eri tavalla, ja laumahierarkia vaikuttaa myös hevosen kipukäyttäytymiseen.

Lajityypillisten ja sosiaalisten tarpeiden täyttyminen

Kaikki terveet hevoset ulkoilivat päivittäin tarhassa tai pihatossa. Hevosista 70 % oli ulkona yli 12 tuntia vuorokaudessa, mikä selittyy osin pihattojen suurella osuudella (42 %). Hevosista 37 % ulkoili yksin, koska avoimien vastausten perusteella omistaja ei halunnut ottaa riskiä hevosen loukkaantumisesta tai sopivaa seuraa ei ollut löytynyt. Vastaajista 77 % kertoi hevonsa laiduntavan vähintään kaksi kuukautta, ja ainoastaan 20 % kertoi, ettei hevonen laiduntanut lainkaan. Hevoset olivat laitumella useammin ryhmässä (58 %) kuin tarhassa tai pihatossa ollessaan (45 %).

Näkö- ja kosketusyhteyttä, vähintäänkin turpakontaktia, pidettiin erittäin tärkeinä vaatimuksina, ja se toteutui lähes kaikkien vastaajien hevosten osalta (taulukko 2). Avoimissa vastauksissa kerrottiin, että karsinoiden sijoittelu yhdelle sivulle tai umpinaiset väliseinät estivät näkö- ja kosketusyhteyden tallissa, jolloin vaatimus toteutui vain tarhoissa. Kuinka toteutat hevosen sosiaalisen kanssakäymisen -avoimeen kysymyseen vastanneista 1 581 henkilöstä vain kuusi (6) piti hevosten välistä kanssakäymistä täysin tarpeettomana. Kysymys hevosen kokonaan yksin pitämisestä pitopaikassa herätti voimakkaita tunteita, ja siihen vastasi 1 639 hevosenomistajaa. Näistä pysyvänä ratkaisuna yksin pitämisen hyväksyi 5 % (taulukko 2). Yksin pitämistä perusteltiin avoimissa vastauksissa seuraavasti: omistajalla on kotitallissaan vain yksi hevonen, siitostamma on yksin vieroituksesta seuraavan varsan syntymään asti, omistajan toinen hevonen on kotona ja toinen valmennuksessa. Lisäksi mainittiin, että osa hevosista viihtyy yksin, ja näin on toimittu satoja vuosia. Edelleen mainittiin, että hevoset hankitaan tiettyä käyttötarkoitusta varten, jolloin niiden sopeutuminen pitopaikkaan ja kanssakäyminen toisten hevosten kanssa ei, yrityksistä huolimatta, välttämättä onnistu toivotulla tavalla. Tämä aiheutti huolta osassa vastaajia, koska tämä voi johtaa siihen, että on käytännössä mahdotonta noudattaa tulevaa säädöstä. Yksin pitämisen kieltäminen tulisi kuitenkin valtaosan mielestä yksiselitteisesti kirjata lakiin, josta olisi sallittua poiketa vain perustellusti ja lyhytaikaisesti esimerkiksi kilpailumatkojen, toisen hevosen sairaalajakson tai äkillisen kuoleman vuoksi.

Vastaajien käsitys lausunnolla olleen säädöksen toimeenpanosta

Vastaajista 81 % kertoi perehtyneensä lakiin eläinten hyvinvoinnista ja 70 % tulevaan asetukseen hevosen hyvinvoinnista (taulukko 2). Avoimissa vastauksissa omistajat

kokivat säädösmuutosten olevan pääasiassa positiivisia ja hyvää tarkoittavia, mutta liian yksityiskohtaisia ja koskevan vain pientä osaa hevosen pidosta. Koettiin, että myös tällä hetkellä hyvin toimivia käytäntöjä, jotka liittyvät muun muassa karkearehu-ruokintaan, tarhaukseen ja laiduntamiseen, olisi ryhdyttävä muuttamaan, mikäli lausunnolla oleva säädös tulee sellaisenaan voimaan. Osin esiintyi myös virheellisiä käsityksiä, kuten että tarhakokojen muutokset koskisivat jo olemassa olevia talleja, mikä herätti suurta huolta, kun maata ei ollut lisää saatavilla. Ihmetystä herätti, että minishetlanninponilla ja isolla hevosella olisi tarhan osalta sama kokovaatimus, tai että turparemmin kireys olisi molemmilla yhtäläinen. Huolta herätti myös tarhojen pohjien kunnostukset, jotka maansiirtotöineen ovat kustannuksiltaan huomattavia, useita tuhansia tai kymmeniätuhansia euroja.

POHDINTA

Kyselyn tulosten mukaan kaikilla hevosilla on pääasiallisessa pitopaikassaan talli tai muu rakennus käytössään, mikä luo erinomaiset lähtökohdat hevosen hyvinvoinnille, sillä Suomessa hevosten on sopeuduttava vuodenaikojen mukaan vaihteleviin sääoloihin. Hevosen lämpöneutraalialue on kylmäverisillä $-10 - +20$ °C ja lämminverisillä 10 astetta korkeampi. Lämpötilarajat riippuvat sääolosuhteista, kuten sateesta, tuulesta ja suorasta auringonpaisteesta sekä hevosen mahdollisuudesta sopeutua etsimällä suojaa, liikkumalla tai syömällä enemmän.¹⁸ Säältä suojautumisen mahdollisuus on tärkeä, sillä aikuiset hevoset nukkuvat noin 2,5–5 tuntia päivässä, yleensä kymmenen minuutin jaksoissa, pääasiassa yöaikaan. Riittävää syvää unta varten hevosen on päästävä makuulle kuivaan, pehmeään ja suojaan paikkaan vähintään noin 20–30 minuutin ajaksi vuorokaudessa.³

Vaikka karkearehuruokinnan osalta tulokset olivat pääosin lausunnolla olleen asetuksen vaatimuksen täyttäviä, vajaa viidesosa vastaajista oli epävarma, toteutuiko enintään kuuden tunnin karkearehuton jakso yöaikaan. Karkearehun saaminen riittävän tiheästi on tärkeää, koska hevonen on kasvissyöjä, jonka ruuansulatuselimistö on kehittynyt jatkuvaan laiduntamiseen. Hevosen tulee siksi voida syödä myös pitopaikassaan riittävän usein.¹⁹ Asetusluonnoksen

kohta karkearehuruokinnan aikarajasta vaatii vielä tiedottamista ja tarkentamista sekä ohjausta hevosten hyvinvoinnin valvonnassa.

Vaikka 99 %:lla vastaajien hevosista oli jatkuvasti juomavettä saatavilla sisällä pitopaikassa, 4 % vastaajista ilmoitti, että vettä tarjotaan harvemmin kuin neljän tunnin välein pakkaskaudella tarhassa. Tämä saattaa altistaa suoliston toiminnan häiriöille ja lämmön tuotannon heikentymiselle. Hevoset juovat kirjallisuuden²⁰ mukaan

tavallisesti 15–20 nielaisua 5–7 kertaa päivässä lämpimällä säällä ja 2–3 kertaa päivässä talvella, mikä onkin saanut osan omistajista pohtimaan avoimissa vastauksissa lausunnolla olevan säädöksen jatkuvan vedensaannin vaatimuksen mielekkyyttä ja

ristiriitaisuutta tutkimuksiin nähden. Mikäli hevosen omistaja ei ymmärrä vaatimuksen perustetta heikentäne se myös vaatimuksen noudattamista. On kuitenkin otettava huomioon, että vaikka veden kulutus ei kesällä lisäännä, jos vesi tarjotaan viilennettynä, niin talvella lämmitetyn veden tarjoaminen nostaa kulutusta jopa 40 prosenttia.^{21,22,23} Vedentarpeeseen vaikuttavat siten monet tekijät, kuten hevosen ikä, sääolot ja hevosen tekemä työ. Täysikasvuinen hevonen tarvitsee -20 °C pakkasessa vettä noin 42 litraa, mikä on lähes sama määrä kuin noin 48 litraa vuorokaudessa kesähelteellä.²⁴

Lähes kaikki vastaajat tarkastivat hevostensa hyvinvoinnin vähintään kerran päivässä, mutta kuitenkin pieni osa vastaajista kertoi huolehtivansa tästä harvemmin. Hevosen omistajille tulee edelleen tähdentää päivittäisen tarkastamisen tärkeyttä sekä sidosryhmien toimesta että eläinten hyvinvoinnin tarkastusten yhteydessä. Kivun ja sairauden tunnistaminen oli vain harvojen omistajien mielestä haasteellista, kun kyseessä oli oma hevonen, mutta hieman useammalle se oli vaikeaa, jos hevonen ei ollut entuudestaan tuttu. Näissä tilanteissa mahdollisen hoidon ja avun viivästyminen saattaa aiheuttaa hevoselle turhaa kipua, tuskaa ja kärsimystä.

Lajityypilliset ja sosiaaliset tarpeet tunnistettiin hyvin ja niitä pidettiin tärkeinä. Avoimissa vastauksissa suurimpina haasteina koettiin tallirakenteet, jotka estävät näkö- ja kosketusyhteyden. Vaikka valtaosa hevosista saa vastaajien mukaan olla lajitoverin seurassa, pitää kuitenkin kolme prosenttia vastaajista hevosta täysin yksin. Yksinpitäminen aiheuttaa hevoselle useiden tutkimusten mukaan stressiä ja hyvinvoinnin heikkenemistä, sillä hevonen on sosiaalinen eläin, joka luonnontilassa elää jopa useiden kymmenien eläinten laumassa^{2,25,26} liikkuen päivittäin useita kilometrejä ja syöden ruohoa 12–16 tuntia päivässä.^{1,25,27} Hevosen tärkeimmät aistit ovat näkö, haju ja kuulo. Epätyypilliset hajut ja äänet sekä suuret tunnistamattomat hahmot saavat hevosen reagoimaan voimakkaasti ja hakemaan turvaa laumasta, joka on hevoselle elintärkeä tarjoten suojaa ja sosiaalista vuorovaikutusta.^{28,29,30}

Lausuntovaiheen asetuseronnoksen mukainen hevoskohtainen 400 neliön tilavaatimus tarhalle jäi usein alle vaaditun, joskin 1.1.2026 voimaan tulevassa asetuksessa hevoskohtainen vaatimus on muutettu 300 neliöön. Ratkaisuna voikin olla merkittävä tarhausajan lyhentyminen pitopaikoissa, joissa on paljon hevosia ja vähän tarhoja. Asetuksen tavoitteen vastaisesti tämä aiheuttaisikin hevosten hyvinvoinnin heikkenemistä, koska ulkoiluajasta ei ole säädetty. Vastaajien mukaan suuntaus yhteistarkkaukseen kuitenkin lisäisi päivittäisen ulkoilun määrää ja samalla sosiaalisten tarpeiden tyydyttymistä. Isoissa tarhoissa ja ulkoilualueilla hevosilla on hyvin tilaa syödä ja väistää toisiaan, jolloin myös hevoset, joita ei voi pitää lajitoverin kanssa pienessä tarhassa, pärjäävät yhdessä. Vaikeimman haasteen pitopaikkojen tarhavaatimukselle asettaa tilan maa-alueen kokonaismäärä, koska vuosikymmeniä hevosiloja on voinut perustaa muutaman hehtaarin tontille. Tulevaisuudessa alueiden kaavoituksessa sekä rakennuslupien myöntämisessä tulisi erityisesti ottaa huomioon kokonaistilan tarve.

Julkaistavaksi hyväksytty käsikirjoitus.
Käsikirjoitusta ei ole oikoluettu eikä se ole käynyt tarkastettavana kirjoittajalla/kirjoittajilla. Lopullisessa muodossaan artikkeli julkaistaan painetussa Eläinlääkärilehdessä.

Vertaisarvioinnissa hyväksytty 8.10.2025
Saapunut Eläinlääkärilehden toimitukseen 13.4.2025

Kyselyn tulokset luovat kuvaa Suomen Hippos ry:n jäseninä olevien hevosten omistajien käsityksistä hevostensa hyvinvoinnista ja säädösten noudattamisesta. Tuloksiin tulee suhtautua osin varauksella, sillä kysely ei suuresta vastaajamäärästä huolimatta välttämättä ole edustava otos hevosenomistajista. On mahdollista, että kyselyn vastaajissa on aliedustus omistajista, joiden hevosten pitotavassa on epäkohtia. On myös mahdollista, että tuloksiin on vaikuttanut vastaajien kokema paine vastata sitten, kuin on yhteiskunnallisesti hyväksyttävää,³¹ vastaaminen anonyymisti on kuitenkin mahdollistanut epäkohtien esiintuomisen ilman pelkoa vastaajan tunnistamisesta.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että kyselyyn vastanneiden hevosten pito täyttää pääosin hyvinvointisäädösten vaatimukset. Tuloksissa kuitenkin esiintyi myös epäkohtia, joihin tulisi tiedottamisella ja viranomaisvalvonnalla kiinnittää huomiota.

KIITOKSET

Kiitos Suomen Hippos ry:lle kyselykaavakkeen jakamisesta valtakunnallisesti hevosen omistajille.

LÄHDEKIRJALLISUUS

1. Goodwin D. Horse behaviour: Evolution, domestication and feralisation. Kirjassa: Waran N toim. The Welfare of Horses. New York: Springer Publishing; 2002, 1–18.
2. Krueger K, Esch L, Farmer K, Marr I. Basic needs in horses? A literature review. Animals 2021;11:1798.
3. Belling T. Sleep patterns in the horse. Equine Practice 1990;12:2–26.
4. Suomen Ratsastajainliitto. Kaikkien on tiedostettava vastuunsa toimiessaan hevosten kanssa. [kotisivu internetissä]..<https://www.ratsastus.fi/uutiset/kaikkien-on-tiedostettava-vastuunsa-toimiessaan-hevosten-kanssa/>.
5. Uusitupa I. Hevosen sopimaton kohtelu johti varoitukseen tallille – kohun keskellä olevan ohjaajan työt loppuivat. Helsingin Sanomat, 2023. www.hs.fi/urheilu/art-2000009327425.html.
6. Taleva K. Naiset laiminlöivät hevosten ruokintaa ja pitoa vuosien ajan Espoossa. Iltalehti, 2022. <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/2d899dbe-c8e3-468d-8f00-185ebbe49306>.
7. Vihtiläisnaiselle sakot ja eläintenpitokielto hevosten laiminlyönnistä. Vihdin Uutiset, 2020. <https://www.vihdinuutiset.fi/paikalliset/3481967>.

Julkaistavaksi hyväksytty käsikirjoitus.
Käsikirjoitusta ei ole oikoluettu eikä se ole käynyt tarkastettavana kirjoittajalla/kirjoittajilla. Lopullisessa muodossaan artikkeli julkaistaan painetussa Eläinlääkärilehdessä.

Vertaisarvioinnissa hyväksytty 8.10.2025
Saapunut Eläinlääkärilehden toimitukseen 13.4.2025

8. Hirvonen H. Luulen, että kaikki alalla ovat nähneet tällaista – ilmi tulleet tapaukset hevosten kohtelusta eivät yllätä hevostenkouluttajia. Yleisradio, 2024.
<https://yle.fi/a/74-20075295>.

9. Ruokavirasto. Eläinsuojeluviranomaiset Suomessa. Ruokaviraston julkaisut 4/2024.

10. Ruokavirasto. Ilmoituksenvarainen eläintenpito ja muu toiminta. Ruokaviraston julkaisut 2/2025.

11. Hippolis, Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry, Luke Hevostalous [kotisivu internetissä]. Hevostalous lukuina 2024. <https://www.hippolis.fi/site/wp-content/uploads/Hevostalous-lukuina-2024.pdf>.

12. Ruokavirasto. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset. Ruokaviraston julkaisut 4/2024

13. Bornmann T, Randle H, Williams J. Investigating Equestrians' Perceptions of Horse Happiness: An Exploratory Study. J Equine Vet Sci. 2021;104.

14. Watney M, Lancaster B, Randle H. Horse Owners' Knowledge of Fundamental Care and their Perceptions on the Implementation of a Mandatory Certificate of Knowledge. Journal of Applied Animal Welfare Science 2024; 1–20.

15. Hartmann E. A Nordic survey of management practices and owners' attitudes towards keeping horses in groups. J Anim Sci. 2015;9:4564–74.

16. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin ohje [kotisivu internetissä]. [päivitetty marraskuu 2021].
https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/ihmistieteiden-eettisen-ennakkoarvioinnin-ohje#4_1

17. Tilastokeskus. Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus [kotisivu internetissä]. https://www.stat.fi/til/tyti/2022/02/tyti_2022_02_2022-03-22_tau_010_fi.html

18. Dawkins MS. Using behavior to assess welfare. Animal Welfare 2004;13:53–57.

19. Hoskin SO, Gee EK. Feeding value of pastures for horses. NZVJ 2004;6:332–341.

20. Riley CB. Ingestion, Elimination and Comfort. Kirjassa: Riley CB, Cregier SE, Fraser A, toim. Fraser's the Behaviour and Welfare of the Horse. Oxfordshire, Boston: CAB International; 2022, 61–80.

21. Schöning B. Horse behaviour. 1. painos. Sheffield: 5M Books Ltd; 2016.

Julkaistavaksi hyväksytty käsikirjoitus.
Käsikirjoitusta ei ole oikoluettu eikä se ole käynyt tarkastettavana kirjoittajalla/kirjoittajilla. Lopullisessa muodossaan artikkeli julkaistaan painetussa Eläinlääkärilehdessä.

Vertaisarvioinnissa hyväksytty 8.10.2025
Saapunut Eläinlääkärilehden toimitukseen 13.4.2025

22. McDonnel SM, Kristula MA. No effect of drinking water temperature (ambient vs. chilled) on consumption of water during hot summer weather in ponies. *Appl Anim Behav Sci* 1996;49:159–153.
23. Kristula MA, McDonnel SM. Drinking water temperature affects consumption of water during cold weather in ponies. *Appl Anim Behav Sci* 1994;41:155–160.
24. Hevostietokeskus. Veden tarvemäärät. [kotisivu internetissä]. <https://hevostietokeskus.fi/i/ruokinta/veden-tarve/veden-tarvemaarat>.
25. Berger J. A Feral Population: Wild Horses of the Great Basin. Social Competition and Population Size. 1. painos. Chicago: University of Chicago Press; 1986.
26. Rubenstein D. Ecology and sociality in horses and zebras. Kirjassa: Rubenstein DI, Wrangham RW toim. *Ecological Aspects of Social Evolution*. Princeton: Princeton University Press; 1987, 282–302.
27. Waters A. Factors influencing the development of stereotypic and redirected behaviours in young horses: Findings of a four-year prospective epidemiological study. *Equine Vet. J.* 2010;34:572-9.
28. Husted R. Evacuation and Rescue Welfare. Kirjassa: Riley CB, Creiger SE, Fraser A, toim. *Fraser's the Behaviour and Welfare of the Horse*. Oxfordshire, Boston: CAB International; 2022, 218–220.
29. Hamilton WD. The genetical evolution of social behaviour II. *J Theor Biol.* 1964;7:1–16.
30. Hartmann E, Bøe KE, Christensen JW, Hyyppä S, Jansson H. A Nordic survey of management practises and owners' attitudes towards keeping horses in groups. *J Anim Sci.* 2015;93:4564–74.
31. Soon JM, Krzyzaniak SC, Shuttlewood Z, Smith M, Jack L. Food fraud vulnerability assessment tools used in food industry. *Food Control.* 2019;101:225–32.

KIRJOITTAJIEN OSOITTEET

Taru Järvimaa, eläinlääketieteen lisensiaatti, hevossairauksien erikoiseläinlääkäri, 1. kaupungineläinlääkäri, PL 86, 05801 Hyvinkää, puh. (040) 555 9383, sähköposti: taru.jarvimaa@hyvinkaa.fi
Janne Lundén, eläinlääketieteen tohtori, professori, Helsingin yliopisto, Elintarvikehygienian ja ympäristöterveyden osasto

Julkaistavaksi hyväksytty käsikirjoitus.
Käsikirjoitusta ei ole oikoluettu eikä se ole käynyt tarkastettavana kirjoittajalla/kirjoittajilla. Lopullisessa muodossaan artikkeli julkaistaan painetussa Eläinlääkärilehdessä.

Vertaisarvioinnissa hyväksytty 8.10.2025
Saapunut Eläinlääkärilehden toimitukseen 13.4.2025

TAULUKKO 1 TABLE

Vastaajien karakterisointi.
Characterization of respondents.

	Vastaajien osuus (%) Percentage of respondents (%)
Aluehallintovirasto (N=1775) Regional Administration Office	
Etelä-Suomi	35
Southern Finland	
Länsi- ja Sisä-Suomi	24
Western and Inner Finland	
Itä-Suomi	13
Eastern Finland	
Lounais-Suomi	13
Southwest Finland	
Pohjois-Suomi	10
Northern Finland	
Lappi	2
Lapland	
Vastaajien ikä (N=1780) Age of respondents	
< 29	12
30–39	24
40–49	32
50–59	23
60 <	9

Julkaistavaksi hyväksytty käsikirjoitus.
Käsikirjoitusta ei ole oikoluettu eikä se ole käynyt tarkastettavana kirjoittajalla/kirjoittajilla. Lopullisessa muodossa artikkeli julkaistaan painetussa Eläinlääkärilehdessä.

Vertaisarvioinnissa hyväksytty 8.10.2025
Saapunut Eläinlääkärilehden toimitukseen 13.4.2025

Hevosten määrä omistajaa (N=1779) ja pitopaikkaa (N=1831)^a kohden
Number of horses per owner (N=1779) and farm (N=1831)¹

1	32/3
2	25/15
3 tai enemmän	43/87

Vastaajat olivat tutustuneet säädöksiin
Respondents were familiar with the regulations

Eläintenhyvinvointilaki (693/2023) (N=1775)	81
Animal Welfare Law (693/2023) (N=1775)	
Lausunnolla ollut hevosten hyvinvointiasetus (N=1774)	70
Horse welfare regulation under hearing (N=1774)	

^a Osalla omistajista oli hevosia useammassa kuin yhdessä pitopaikassa

TAULUKKO 2 TABLE

Voimassa ja lausunnolla olleen säädöksen vaatimusten täyttyminen vastaajien mukaan (N=1781).
Fulfillment of the legislation and the Welfare Regulation according to the respondents (N=1781).

Vaatus Requirement	Vastaajien osuus (%), joilla vaatimus Percentage of respondents (%) the requirement		Haasteet, avoin vastaus Challenge, open answer
	Täyttyy Is fulfilled	Ei täyty Not fulfilled	
Voimassa oleva säädös^a Current legislation^a			
Asianmukainen pitopaikka (N= 2079) ^c	100	0	-
Appropriate animal shelter			
Jatkuva vedensaanti pysyvässä pitopaikassa (N=1741)	99	1	Pakkanen, hevonen ei juo kylmää vettä
Continuous water supply in a permanent place			The horse won't drink cold water

Julkaistavaksi hyväksytty käsikirjoitus.
Käsikirjoitusta ei ole oikoluettu eikä se ole käynyt tarkastettavana kirjoittajalla/kirjoittajilla. Lopullisessa muodossaan artikkeli julkaistaan painetussa Eläinlääkärilehdessä.

Vertaisarvioinnissa hyväksytty 8.10.2025
Saapunut Eläinlääkärilehden toimitukseen 13.4.2025

Ei pidetä yksin, sosiaaliset tarpeet (N=1781)	97	3	Ei muita hevosia pitopaikassa
Not kept alone, social needs			No other horses in the farm
Liikkumiseen liittyvät käyttäytymistarpeet (N=1781)	100	0	-
Behavioral needs related to movement			
Tarkastetaan vähintään kerran päivässä (N=1802) ^c	96	6	Ei koeta tarvetta esim. laidunkausi
Checked at least once a day			No need, e.g. grazing season

Lausunnolla ollut säädös^b
The regulation in the statement^b

Näköyhteys tallissa/pihatossa (N=1781)	99	1	Pitopaikan rakenteet
Visual contact in the stable/yard			Stable structures
Kosketusyhteys tallissa/pihatossa (N=1880) ^c	95	11	Pitopaikan rakenteet, aggressiiviset hevoset
Contact in the stable/yard			Stable structures, aggressive horses
Jatkuva vedensaanti laitumella ja tarhassa, sula (N=1781)	98	2	Ämpärijuotto
Continuous water supply in the paddock, melt			Drinking from a bucket
Juotto neljän tunnin välein tarhassa, talvi (N=1781)	96	4	Työpäivinä väliaika pidempi, ei hoitajia
Watering every four hours in the shelter, winter			Working days, no caregivers
Karkearehuton aika alle kuusi tuntia (N=2072) ^c	99	18	Yöaikana pidempi väli (ei voida antaa vapaasti)
Without roughage less than six hours			At night, a longer interval (cannot be given freely)
Ei saa pitää yksin pitopaikassa (N=1781)	97	3	Ei muita hevosia pitopaikassa, eikä koeta tarvetta
Not allowed to keep alone at farm			No other horses in the stable, and there is no need
Tarhan koko on vähintään 400 neliometriä (N=1781)	65	35	Tilan pinta-ala, ulkoilu-aika/hevonen vähenee
The size of the paddock is at least 400 square meters			The area of the farm, outdoor time/horse decreases
Tarhan pohja pitävä kokonaan/osittain (N=1929) ^c	41/59	8	Ilmasto, luonnon tarhat/laidunten talvikäyttö
Good quality of ground at least partly throughout the year			Climate, natural paddocks/winter use of pastures

^aLaki eläinten hyvinvoinnista (693/2023)

^bHevosten hyvinvointiasetus

^cOmistajalla on useampi hevonen erilaisissa olosuhteissa kokonaisprosentti > 100